

Zlatko DUKIĆ, novinar i publicista

**Riječ na otvatanju Izložbe Foto BiH 2017.
– u Galeriji Foto-kino kluba Tuzla,
u četvrtak, 17. avgusta 2017. u 20 sati**

Odmah na početku, valja skrenuti pažnju na jednu zanimljivost, zapravo kuroiozitet ravan egzotici: Asocijacija za umjetničku fotografiju Bosne i Hercegovine i Foto-kino klub Tuzla su, nakon julskog foto-safarija, odlučili da ljetnu aktivnost nastave tradicionalnom izložbom Foto BiH 2017. Zašto mi se ovo čini egzotičnim? Zato što se, prvo, ne dopušta ljetno opuštanje ili, eventualno, primisao o tome da ova vrsta umjetnosti nema šta tražiti u ovo doba godine, a zatim i stoga što stvaralački nemir umjetničkih fotografa iz svih krajeva ove zemlje – uistinu ne priznaje kalendar i prostor za predah ili pasivnost.

Selekcija ovogodišnje izložbe Foto BiH 2017. to sasvim uvjerljivo dokazuje. Najprije time što je, u okviru slobodnih tema, dakle uz nepostojanje zadatog ili diktiranog okvira, autorima ostavljen dovoljan manevarski prostor za to da – čak i onda kada ponavljaju neke motive, kada se vraćaju nekim inspi-racijama i temama – uvijek iznova iznenade, pronađu nešto novo, udahnu svježinu onome čime nam se predstavljaju.

Posebna je, stoga, atrakcija izložba ovog tipa, kada nema okvira i kada ne postoji zadata tema. Umjetnički fotografi – a ovog puta su to stvaraoci iz Travnika, Trebinja, Sarajeva, Banja Luke, Doboja, Bijeljine, Gračanice i Tuzle – su, uslovno kazano, svoj jednogodišnji učinak, iako tu ima i starijih radova, odlučili predstaviti na reprezentativan način ovjere i pečatiranja svog talenta. Pri tome, moguće je steći utisak o raznovrsnosti tema, ali i o neograničenom prostoru za lov na inspiraciju, motiv, detalj, kompoziciju, odnos svjetla i sjenke, originalnu strukturu cjeline...

Ipak, čini mi se da je, ovog puta, učinjen korak naprijed u jednom posebno važnom prostoru umjetničke fotografije, u kome se nema tako česta prilika za dokazivanje i potvrđivanje – u poetici fotografije. Pod poetikom fotografije, podrazumijeva se, kao što znamo, ona vrsta umjetničkog doživljaja, opredmećenog foto-kamerom, kojim nam se saopštava autorova percepcija svijeta i njegova subjektivna umjetnička valorizacija nekog motiva iz tog i takvog svijeta.

To se najbolje vidi u pejzažima, u nekoliko upečatljivih portreta, u osjećaju za detalj i nijansu, naročito kod životinjskog svijeta – kod ptica, kod koze, kod ovaca –i, naravno, u pristupu lovu na arhitektonske atrakcije, koje se kompozicijski ovaplućuju u zamrznuti doživljaj starine, drevne vrijednosti ili okamenjene stvarnosti. Ukoliko se onaj ko na pravi način doživljava, dakle ko uživa u umjetničkoj fotografiji može pohvaliti time da su mu slabost crno-bijele fotografije, a ja slučajno spadam u takve, onda je uvjerenje o tome da je majstorstvo u nijansiranju detalja, odnosa svijetle i osjenčene površine i oštrina i dubina motiva u njoj ipak upečatljivija – lako dokazati.

Naravno, to ne znači da je kolor-fotografija potcijenjena ili manje vrijedna. Pogotovo ne u onim primjerima gdje je umjetnički doživljaj nezamisliv bez kolor-valera i bez nijansiranja, koga bez boje nema. Recimo, na fotografijama koje nam nude sutone ili svitanja, gdje kolor, naprosto, mora odigrati ključnu ulogu i gdje je doslovce nezamjenjiv.

Kad to tako gledamo, onda onaj osnovni utisak – o novoj poetici umjetničke fotografije, koja nam se ovog puta nudi osobito naglašeno – biva i kompletniji i dublji. Temelji se, uz sve rečeno, i na činjenici postojanja širokog spektra tematskih inspiracija, kojima autori ne uspijevaju odo-

ljeti. Ide taj spektar od socijalne, preko urbane, sfere flore i faune, meteoroloških fenomena (magla, zima, bujanje prirode), sve do religijskih ili pastoralnih nijansi. Njima progovara onaj dio izloženih radova koji su prostor stvaranja i traganja našli u prirodi, u njenim detaljima, u bogatstvu kojim ona odiše, u čovjekovom odnosu prema njenom iskorištavanju. U pastirskim motivima, na primjer.

U cjelini gledano, ovogodišnja izložba Foto BiH 2017. bi se mogla ocijeniti dvostruko: prvo, to je ono što se i očekuje i što ne može biti ni za nijansu slabije od dosad poznatog i uobičajenog, ali istovremeno to je i prilika da se neki već poznati autori potvrde u statusu onih koji prave manje ili veće korake naprijed, ne propuštajući priliku za to da se iznova potvrde u onome čime su se dosad legitimisali i da nametnu utisak o izazovnosti umjetničke fotografije, kojoj, jednostavno, ne uspijevaju i ne žele da se odupru.

Usput i nas, publiku, tjerajući na to da ovoj umjetnosti ne uspijemo odoljeti i da svaku ovakvu novu, izložbenu priliku – čekamo s nestrpljenjem i nemirom radoznalosti. Koje se, u mom slučaju, pretvaraju u poslovično zadovoljstvo zbog mogućnosti da ovogodišnju tuzlansku izložbu Foto BiH proglasim otvorenom.

Tuzla, 16. 8. 2017.